

YENİDEN MİLLÎ MÜCADELE HAREKETİ VE DERGİSİ'NİN TÜRK DIŞ POLİTİKASINA BAKIŞI: KIBRIS ÖRNEĞİ

The Yeniden Millî Mücadele Movement and Its Magazine's Perspective on Turkish Foreign Policy: The Cyprus Case

Taylan SEYİRCİ¹

Öz

Bu makale, Türkiye'nin 1960-1980 yılları arasındaki karmaşık siyasi ortamında ortaya çıkan Yeniden Milli Mücadele Hareketi (YMMH) ve onun yayın organı olan derginin Türk dış politikasına, özellikle de Kıbrıs meselesine bakış açısını incelemektedir. Soğuk Savaş'ın şekillendirdiği bu dönemde YMMH, antikomünizm, antisyonizm ve antikapitalizm ilkelerini merkeze alarak Türkiye'yi "yarı sömürge" konumundan kurtarmayı hedeflemektedir. Dergi, Kıbrıs sorununu milli bir dava olarak görmek ve bu davayı Türk-İslamcı müktesebatın turnusol kâğıdı olarak değerlendirmektedir. Yayınlarında, Yunanistan'ın tarihi emellerini ve uluslararası güçlerin (ABD, İngiltere, Rusya, İsrail) Kıbrıs üzerindeki stratejik çıkarlarını vurgulamaktadır. YMMH, Türk dış politikasının "gayrimilli" olduğunu eleştirerek, Kıbrıs'ın tam ilhakını veya bağımsız bir Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulmasını savunmaktadır. Hareket, sadece kınama ve söylem düzeyinde kalmayıp, proaktif askeri ve siyasi adımlar atılmasını öğütlemektedir. Bu çalışma, YMMH'nin ideolojik evrimini ve Türk siyasal hayatına etkilerini Kıbrıs örneği üzerinden analiz etmeyi amaçlar. Bu çerçevede Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde Kıbrıs konusunda yayımlanan çalışmalar incelenerek ve derginin, Kıbrıs meselesini sadece bir dış politika sorunu olarak görmesinden ziyade, kendi milliyetçi muhafazakâr ideolojisinin yayılması için bir araç olarak da kullandığı ortaya konulur.

Anahtar Kelimeler: Fikir Dergileri, Kıbrıs Meselesi, Türk Dış Politikası, Milliyetçilik, Muhafazakârlık

Abstract

This study examines the articles published in the Yeniden Milli Mücadele (Anew National Struggle) journal concerning the Cyprus issue. It reveals that the journal views the Cyprus problem not merely as a foreign policy concern, but also utilizes it as a tool for propagating its nationalist-conservative ideology. In this period shaped by the Cold War, YMMH aims to liberate Turkey from its "semi-colonial" status by centering its principles on anti-communism, anti-Zionism, and anti-capitalism. The magazine views the Cyprus problem as a national cause, seeing it as a litmus test for the Turkish-Islamic acquis. Its publications highlight Greece's historical ambitions and the strategic interests of international powers (USA, UK, Russia, Israel) in Cyprus. YMMH criticizes Turkish foreign policy as "anti-national," advocating for either the complete annexation of Cyprus or the establishment of an independent Turkish Republic of Northern Cyprus. The movement doesn't stop at mere condemnation and rhetoric but also advises proactive military and political steps. This study aims to analyze YMMH's ideological evolution and its impact on Turkish political life through the case of Cyprus.

Keywords: Intellectual Magazines, Cyprus Problem, Turkish Foreign Policy, Nationalism, Conservatism

¹ Dr., Akdeniz Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, seyirci@akdeniz.edu.tr.

Giriş

Türk siyasal hayatında 1960 ile 1980 yılları arasındaki dönem, birçok açıdan ülkenin en karmaşık evrelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Dünya genelinde ve Türkiye özelinde öğrenci hareketlerinin hızla ivme kazandığı, uluslararası siyasette ise Çift Kutuplu Soğuk Savaş sisteminin hâkim olduğu bir dönemdir. Bu süreçte Türkiye içinde sağ ve sol ideolojileri destekleyen kesimler arasında yaşanan kutuplaşma derinleşmiş, toplumsal hareketler bu ideolojik ayrışmanın önemli bir tezahürü olmuştur. Bu iç siyasal gerilimler, dışarıdan gelen ideolojik akımların etkisiyle daha da şiddetlenmiştir (Yalçın, 2021).

Soğuk Savaş, Türk entelektüel hayatını derinden etkilemiş, antikomünizm siyasal dokunun ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Türkiye, ABD liderliğindeki kapitalist Batı bloğuna büyük bir istekle dâhil olmuş ve bu angajmanı Soğuk Savaş'ın sonuna kadar sürdürmüştür. Bu yönelim, ülkenin iç siyasetinde de karşılık bulmuş, antikomünizm Türk siyasal hayatının başlıca yönelimlerinden biri haline gelmiş ve farklı sağ siyasal yelpazedeki aktörler arasında birleştirici bir unsur olmuştur (Örnek, 2015).

Bu ortamda, milliyetçilik, İslamcılık ve Batıcılık gibi farklı siyasi akımlar, dış politika konularında ortak bir zeminde buluşabilmiştir. Bu ideolojiler, kendi içlerinde belirgin farklılıklar taşısa da özellikle dış tehdit algıları söz konusu olduğunda ortak tepkiler verebilmiştir. Bu yakınlaşma, çoğu zaman altta yatan gerilimleri ve pragmatik uzlaşmaları gizlemiştir (Özkan, 2022).

Soğuk Savaş açısından 1960'lı yıllar Küba krizi ve sonrasında yumuşama (détente) gibi gelişmelerin etkisiyle bir geçiş dönemi niteliği taşımıştır. Yumuşama dönemi, Türkiye gibi blok içinde göreceli olarak daha zayıf konumda bulunan devletler üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır. Sovyetler Birliği'nden algılanan doğrudan tehdit azalsa da bu durum blok içi çatışmaların, Türkiye açısından özellikle Yunanistan gibi müttefiklerle yaşanan sorunların açığa çıkmasına yol açmıştır (Örnek, 2015). Kıbrıs'ta 1963 ve sonrasında yaşananlar bu durumun açık bir örneğidir.

1. Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin Ortaya Çıkışı ve Özellikleri

1960'lı yılların başlarında tohumları atılan, 1960'ların sonlarına doğru kurumsallaşan ve 1970'ler boyunca etkili olan **Mücadele Birliği** (aynı zamanda **Yeniden Millî Mücadele Hareketi** (YMMH) olarak da bilinir) Türkiye siyasal yaşamında milliyetçi muhafazakâr bir kadro hareketi olarak öne çıkmıştır. Bu yıllar, Türkiye'de siyasal ideolojilerin giderek kiteselleştiği, köyden kente göçle kentleşmenin ve yükseköğretimin yaygınlaşmasının yaşandığı, aynı zamanda 1961 Anayasası'nın getirdiği örgütlenme özgürlüklerinin de etkisiyle canlı bir siyasi ortamın oluştuğu bir dönemdir (Selçuk, 2018).

Hareketin kurucu kadrosunda Aykut Edibali, Yavuz Aslan Argun ve Necmettin Erişen gibi isimler yer almıştır. Aykut Edibali, hareketin birincil lideri ve ideoloğu olarak öne çıkmıştır. YMMH, özünde bir kadro hareketi olup, “zeki, çalışkan ve fedakâr gençlerden oluşan öncü bir elit grup yetiştirmeyi” hedeflemiştir. Bu kadronun, devlet aygıtı içinde etkili pozisyonlara gelerek “yukarıdan entelektüel müdahale” yoluyla toplumsal değişimi gerçekleştireceğine inanılmıştır. Bu amaç hareketi kitle tabanlı hareketlerden ayıran önemli bir özelliktir. Bu bakımdan YMMH'nin dikkat çekici özelliklerinden birisi, Türk siyasetine ve bürokrasisine önemli simalar kazandırmış olmasıdır. Aykut Edibali'nin “okul” olarak tanımladığı bu hareket, Cemil Çiçek, Melih Gökçek ve Taha Akyol gibi daha sonra Türk siyasetinde, medyasında ve akademisinde tanınmış birçok ismin yetiştiren bir siyasi hareket olmuştur. Hareketin iç disiplini, kontrollü okuma listeleri ve “İlmi Sağ” ile “İnkılap İlmi” gibi kavramlar etrafında şekillenen sistematik ideolojik eğitimi, üyelerini gelecekteki liderlik rolleri için hazırlamıştır. Bu durum, YMMH'nin doğrudan siyasi başarılarından ziyade, Türk sağ elitinin önemli bir kesimi için entelektüel ve ideolojik bir kuluçka merkezi olarak işlev görmesine, fikirlerinin ve kadrolarının devlet ve toplum yapılarına nüfuz etmesine olanak tanımıştır (Yalçın, 2019).

Çalışmada Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin Türk dış politikasına bakış açısını, özellikle Kıbrıs sorunu etrafında bir vaka incelemesi olarak ele alarak kapsamlı bir analiz sunmak amaçlanmıştır. Hareketin ideolojik çerçevesi ve uluslararası aktörlere ve tehditlere ilişkin algıları çerçevesinde Kıbrıs sorununa yönelik somut duruşlarının ve önerilerinin nasıl şekillendiği derinlemesine incelenecektir.

2. Yeniden Milli Mücadele Hareketi'nin İdeolojik Çerçevesi ve Evrimi

Yeniden Milli Mücadele Hareketi'nin (YMMH) ideolojisi, “millîlik” kavramı etrafında şekillenmiş ve başlangıçta milliyetçi ve muhafazakâr ilkelerin bir sentezini amaçlamıştır. Hareketin temel amacı, Türkiye’de “ulusal bir bilincin oluşturulması ve güçlendirilmesi” olmuştur. Bu bağlamda hareket, İslâm dininde inanılması gereken esasların bütünü manasına gelen Akaid prensiplerine sıkı sıkıya sarılmıştır. Hareket, dönemin Türkiye’sinin içinde bulunduğu yaygın krizlerin kökenini “Yahudi politikaları, komünist ideolojinin yayılması ve kapitalizmin yıkıcı etkileri” olarak tanımlamıştır (Demir, 2011).

Bu belirtilen tehditleri aşmak için YMMH, “millî kadroların” beş temel ilkeyi benimsemesi ve uygulaması gerektiğini savunmuştur: antisyonist, antikapalist, antikomünist olmak, millî değerlere bağlı kalmak ve İslam’a saygı duymak. Bu ilkeler, hareketin tüm söylemlerinde ve yayınlarında sıklıkla vurgulanmıştır.

Antisyonizm hareketin en çok üzerinde durduğu ve vurguladığı ilkelerden biri olmuştur. Siyonizm, “emperyalizmin beyni” olarak tanımlanmış ve hem kapitalist hem de komünist bloklar aracılığıyla işleyen, küresel bir diktatörlük kurmayı amaçlayan sinsi ve inkâr edilemez bir düşman” olarak resmedilmiştir. Hareket, ABD ve Sovyetler Birliği’ni Siyonist çıkarılara hizmet etmekle suçlamıştır. Antisyonizme bu güçlü vurguya, Türk siyasal hayatında o dönemde hem sağda hem solda mevcut olan antisyonist eğilimler ve Siyonizmi olumsuz gören İslami literatür neden olmuştur.

Antikomünizm: YMMH için komünizm Türk milli kimliğine, ahlaki değerlerine ve kurumlarına, özellikle de Türk ordusuna yönelik önemli bir tehdit olarak görülmüştür. Komünizmin ateist bir ideoloji olduğu ve Türk ordusunu tasfiye etmeyi hedeflediği ileri sürülmüştür. Hareketin bu antikomünist duruşu, Soğuk Savaş döneminde devletin de komünizmi düşman olarak görme politikasıyla büyük ölçüde örtüşmüştür (Örnek, 2015). “Komünist İhtilale Karşı Tedbirler” gibi birçok eser yayımlanmıştır.

Antikapitalizm: YMMH, kapitalizmi komünizmle birlikte yapısal bir sorun ve Türkiye’nin zorluklarına katkıda bulunan yabancı bir ideoloji olarak değerlendirmiştir. Kapitalizmi “Siyonizm’in küresel hegemonyasının bir aracı” olarak eleştirmiş ve “Batılı kapitalist güçlerin İslam ve Üçüncü Dünya ülkelerinin zenginliklerini sömürmesini” kınamıştır. Ancak, antikomünizme verilen mutlak önem, YMMH’nın zaman zaman kapitalist eğilimli partilerle ve Batılı güçlerle Sovyet bloğuna karşı pragmatik ittifakları onaylamasına yol açmış, bu da hareketin dış politikasında karmaşık ve zaman zaman çelişkili bir tablo ortaya çıkarmıştır (Selçuk, 2018).

İslam’a Saygı: YMMH’nın İslam anlayışı ve vurgusu zamanla değişmiştir. Başlangıçta modernist İslami hareketlerden (Seyyid Kutup, Mevdudi) etkilenmiş olsa da daha sonra tasavvuf ve tarikatları reddeden daha geleneksel bir anlayışa yönelmiştir. Hareket, “İslami devrim” için Kur’an ve Sünnet gibi birincil kaynaklara dönüşün gerekliliğini vurgulamıştır (İşler, 2021).

Millî Değerlere Bağlılık: Zamanla hareket milliyetçi karakterinin artan bir şekilde belirginleştiği bir noktaya evrilmiştir. Nihai amaç, ekonomiden siyasete, ahlaktan eğitime kadar devletin tüm unsurlarının “millî ilkelere uygun” hale getirilmesi olmuştur. “Millîlik” anlayışları başlangıçta geniş bir çerçeveye sahip olsa da zamanla daha açık bir Türk milliyetçiliğine doğru kaymıştır.

Ayrıca hareket “küfür tek millettir” sloganıyla somutlaşan şekilde İslam dışındaki tüm ideoloji ve inançların “küfür, inkâr veya şirk” olduğu ve mevzu İslam karşıtlığı olduğunda tüm düşmanların birleştiğini öne sürmüştür. Bu sayede Siyonizm, Komünizm ve Kapitalizm dâhil olmak üzere hareketin karşıt gördüğü tüm fikirlere tek bir düşman olarak bakan bir perspektif geliştirilmiştir. Bu sayede YMMH uluslararası siyaseti karmaşık ve çok yönlü olmaktan çıkarıp, tek, bütüncül bir düşmana karşı yürütülen açık bir ahlaki savaşa dönüştürmüştür (Yalçın, 2021).

3. Yeniden Milli Mücadele Hareketi’nin Türk Dış Politikasına Bakışı

Yeniden Milli Mücadele Hareketi (YMMH), Soğuk Savaş’ın hâkim olduğu iki kutuplu uluslararası sistem içinde Türkiye’yi “yarı sömürge” olarak görmüş ve “ülkeyi yabancı etkilerden ve dış bağımlılıklardan” kurtarmayı hedeflemiştir.

Hareket, kendisini hem kapitalist hem de komünist sistemlere karşı bir “üçüncü kutup” olarak konumlandırmıştır. Türkiye'nin sorunlarının, bu iki baskın blok arasında sıkışıp kalmasından kaynaklandığını ve ancak kendi özgün “millî” yolunu takip ederse bu sorunların çözüleceğini belirtmiştir. Hareket, Türkiye'nin İslam dünyasında ve Türk halkları arasında “tarihsel liderlik rolünü” yeniden kazanması gerektiğini ve bu sayede Türkiye'nin farklı bir medeniyet modelini temsil eden saygın ve etkili bir küresel güç haline geleceğini savunmuştur.

YMMH'nin “üçüncü kutupluk” vizyonu, sadece bir dış politika konumlanması olmaktan öte milliyetçilik ve İslamcılığın sentezine dayanan bir uluslararası siyaset yorumudur. Bu yorum, mevcut küresel sistemleri reddetmeye ve kendi millî ve İslami perspektifini savunmaya dayanır. Hareket, Türkiye'nin sadece bölgesel bir güç değil, aynı zamanda kendi tarihsel ve kültürel değerlerine bağlı, Batı kapitalizminin ve Sovyet komünizminin “yozlaşmalarından” uzak alternatif bir medeniyet modeli olması gerektiğini savunmuştur. Bu perspektif hareketin kadroları için uzun vadeli, ilham verici bir hedef sağlamış, hareketin pratik siyasi etkisi sınırlı kalsa bile üyeleri için güçlü bir birleştirici amaç işlevi görmüştür.

4. Yeniden Milli Mücadele (YMM) Dergisinde (1970-1980) Kıbrıs Sorunu

Hareketin başlıca yayın organı Yeniden Milli Mücadele (YMM) dergisi kısa sürede Türkiye'de milliyetçi, muhafazakâr ve mukaddesatçı düşüncenin önde gelen yayın organlarından birine dönüşmüştür. Dergi Kıbrıs meselesini milli bir dava olarak ele alır. On yılı aşkın yayın hayatı boyunca yayımladığı beş yüzü aşkın sayıda, doğrudan ya da dolaylı olarak Kıbrıs bahsine değinen altı yüzden fazla haber, yorum ve makaleye yer verir. Bu çalışmada derginin Kıbrıs gündemini derginin kapağına taşıyacak kadar önem verdiği sayılar incelenmiştir. Kıbrıs sorunu, derginin derinleştirme gayretinde olduğu Türk-İslamcı müktesebatın önemli konularından biri olarak öne çıkar ve derginin kendi yaklaşımının teyit edildiği bir vaka örneği olarak değerlendirilir.

4.1. Başlangıç: Baskı ve Kamuoyu Oluşturma Çabaları

Kıbrıs sorununun içinden çıkılmaz bir hal aldığı 1970'lerin başında yayın hayatına başlayan derginin asıl amacı, dönemin Adalet Partisi hükümetine bu milli davanın çözümü için baskı yapmak ve kamuoyu oluşturmaktır. Bu çabaların ilk ürünü olarak, derginin ilk sayısından bir ay sonra çıkan 3-10 Mart 1970 tarihli 6. sayısı, kapağında “Elenizm Karşısında Türkiye” başlığıyla yayımlanır. Kapakta Makarios, bir omzunda Yunan askeri, diğer omzunda kulağına fısıldayan bir EOKA militanı ile resmedilir ve bu görsele orak-çekiç, Davut yıldızı ve haç gibi semboller eklenir. Böylece, aynı sayıdaki “Küstahlaşan Elenizm ve İflas Eden Teslimiyet Politikası” başlıklı başyazı ile Kıbrıs meselesine giriş yapılır (YMM, 3-10 Mart 1970). Başyazıda, dönemin Yunan cuntasının silahlanma girişiminin tarihi bir ihanet olduğu belirtilerek, bu durumun Milli Mücadele dönemindeki gibi Osmanlı'yı yıkıma götüren tehlikeler taşıdığı savunulur. Yazı, yüz yılı aşkın süredir “Yunan yılanının” Türk milletine zulüm ve felaketten başka bir şey getirmedikçe iddia eder (YMM, 3-10 Mart 1970). Bu sistematik zulmün ardındaki sebebi anlayanın, Türk milletinin bugünkü en önemli görevi olduğu ifade edilir. Kıbrıs ve Batı Trakya'daki Yunan zulmünü örnek gösteren yazı, “palikaryalar, Yunan sürüleri ve papazlar” gibi aşağılayıcı ifadeler kullanarak, bütün bu olayların ardındaki asıl motivasyonun Bizans'ı yeniden kurmak, Anadolu'yu Hristiyanlaştırmak ve güya İspanya'da olduğu gibi “İslam istilasına” son vermek olduğunu ileri sürer. Yüz elli yıldır bu amacına adım adım ilerleyen Yunanlıların, son Kıbrıs hamlesiyle Bizans'ın yeniden canlanması yolunda önemli bir eşiği

daha atladığı belirtilir. Yazıya göre, ilk çağlardan beri hile, ahlaksızlık ve şehvetle kirlenmiş “iğrenç bir hayat ve sanat anlayışına” dayanan Helen kültürü, Büyük İskender eliyle Yunanistan'dan Hindistan'a kadar yayılır ve benzer bir ahlaksızlık, şüpheci felsefe ve iğrenç gelenekler Roma devlet ve askerlik anlayışına da bulaşarak varlığını sürdürür (YMM, 3-10 Mart 1970). Bu tuhaf birleşmenin sonucu olan Bizans'ın ise, Hz. İsa'nın bozulmuş öğretisinin bir örneği olarak Hristiyanlığı devlet dini haline getirdiği ve şimdiye kadar tüm Hristiyan devletlerini belirleyen dini partizanlığın ilk örneğini oluşturduğu iddia edilir.

Yazıya göre (YMM, 3-10 Mart 1970), İstanbul'un fethinden sonra devlet korumasından mahrum kalan Hristiyan kilisesi, İslam'ın hoşgörüsü sayesinde yeniden güçlenir. Bizans'ın varisi ve kutsal saydığı Anadolu topraklarının asıl sahibi olduğu iddiasını bir an bile unutmuyarak mücadelesini sürdürür ve Rusya'dan Mısır'a kadar Ortodoks Hristiyan camiasının liderliğini elden bırakmaz. Günümüz Türkiye topraklarında faaliyet gösteren Fener Patrikhanesi'nin asıl amacının, önce kiliselerin varlığını güvence altına almak, ardından bunları ideolojik ve dini propaganda ve eğitim üssü olarak örgütlemek olduğu iddia edilir (YMM, 3-10 Mart 1970). Bu amaçla patrikhane ve mensuplarının, Bizans entrikalarını ve ahlaksızlıklarını Hristiyan kılıfıyla sürdürdüğü belirtilir. Başyazı, patrikhanenin, Osmanlı içindeki devşirme ve dönmeler aracılığıyla her tökezlemede Osmanlı iç siyasetinde de etkili olduğunu savunur. İşbirlikçileri Yahudiler ve yordakçısı Hristiyan devletlerle birlikte imparatorluğu çöküşe sürükleyecek isyan dalgasının fitilini 1820'deki Yunan isyanlarıyla ateşlendiğini öne sürer.

Sağ muhafazakâr söylemin en sevdiği düşman figürü olan Beynelmilel Yahudilik, yazıda Yunan gizli emellerinin ayrılmaz bir parçası olarak gösterilir. Osmanlı'nın reform çabaları nedeniyle askeri bakımdan zayıfladığı her durumda, Yunan İsyanı, Girit İhtilali, Trakya'nın kaybı ve On İki Adalar'ın yitirilmesi gibi olaylara maruz kalındığı belirtilir. Kıbrıs meselesinin de Siyonizm ve Elenizm'in ortaklaşa planladığı bir sorun olarak görülmesi gerektiği, aksi takdirde benzer bir sonucun tüm Türkiye için söz konusu olabileceği iddia edilir. Başyazı, Batı'nın güdümünde olmaları nedeniyle bunlara yeterli tepkiyi göstermeyen Türk siyasetçilerini ne milletin ne de tarihin affetmeyeceğini söyleyerek son bulur.

4.2. “Türkiye’de Bir Kıbrıs Akıbeti Hazırlanıyor” Uyarısı

Dergi Türkiye'nin de Kıbrıs'takine benzer bir karmaşa ve terör ortamıyla karşılaşacağı öngörüsünü, “Kıbrıs'ın Feryadına Kulak Veriniz, Uyanınız” manşeti altında “Umursamazlığınız Türkiye’de de bir Kıbrıs akıbeti hazırlıyor” alt başlığıyla bu kez kapaktan duyurur (YMM, 15-22 Eylül 1970). İç sayfadaki “Kıbrıs faciâsının sorumlusu Gayri Milli Dış Politikadır!” başlıklı başyazıda ise, dönemin Türk hükümetinin kayda değer bir Kıbrıs politikasının olmamasının, yetkili siyasetçiler tarafından da itiraf edildiği belirtilir. Bu durum, Anadolu'nun etrafındaki adaların tamamını fetheden ataların büyük öngörü ve fedakarlığına ihanet olarak yorumlanır (YMM, 15-22 Eylül 1970: 3). Osmanlı'nın yıkılışıyla Türk dünyasının başsız ve korumasız kaldığını, Milli Mücadele sonrası askeri alanda başarı kazanılsa da aynı başarının diplomaside gösterilemediğini savunan başyazı, Türk milletinin kaderini tehdit eden ve tarihsel haklarından feragat etmesini kesinleştiren bir belge olarak Lozan Antlaşması'nı da büyük bir ihanet örneği sayar.

Başyazıya göre, Batı Trakya, Kıbrıs ve Ege Adaları'nın Yunanistan'a bırakılmasıyla yetinilmez, Yunan dostluğu bahanesiyle Türk toplumundaki doğal Yunan karşıtlığının bir örneği sayılabilecek Yunan zulmü odaklı türkülere bile müdahale edilerek buradaki başarısızlık gizlenmeye çalışılır (YMM, 15-22 Eylül 1970). Milli duyguları anlamaktan uzak, kozmopolit ve renksiz bir dış politika ekibi ve gündemiyle İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında da devam edildiği öne sürülen başyazı, Yunanistan'ın hem Rusya hem de Yahudi desteğiyle “Helen” politikasını sürekli olarak güçlendirdiğini, Mora, Teselya, Batı Trakya ve Girit'te yaptığının benzerini şimdi de Kıbrıs'ta uyguladığını belirtir. Tüm bunlara rağmen Türk Dışişleri'nin “Türkiye'nin Kıbrıs diye bir meselesi yoktur” deme gafletinde bile bulunduğu şikâyet

eden yazı (YMM, 15-22 Eylül 1970), milli duygulardan yoksun bu dışışleri nedeniyle ülkedeki Kıbrıs gündeminin de günlük ve göstermelik politikanın bataklığına itildiğini savunur.

Demokrat Parti döneminde Adnan Menderes ve Fatin Rüştü Zorlu'nun kişisel çabalarıyla Kıbrıs meselesi yeniden milli bir mesele niteliği kazanır olsa da 27 Mayıs sonrası konu yine sahipsiz kalır. Makarios liderliğindeki Rum terörü, adadaki Türk varlığını tamamen ortadan kaldırma girişiminde bulunur, Türk Dışışleri de bu girişimi kınamaktan öteye gidemez. Onurlu bir devletin tebaasına ve koruması altındaki insanlara yönelik saldırının savaş sebebi sayılması gerektiğini ifade eden yazı (YMM, 15-22 Eylül 1970), mevcut haliyle insanlık tarihinde olması gereken yerin çok uzağında olan Türk devleti ve milletinin bu türden bir tepki göstermemesini, toplum olma vasfını yitirmesine bağlar. Kıbrıs meselesinin, Türk-İslam ülküsü temelinde Türkiye toplumunun yeniden ayağa kalkması ve İslam aleminin manevi, siyasi ve kültürel önderliği seviyesine yükselmesi için bir fırsat gibi görülmesi gerektiğini belirten başyazı (YMM, 15-22 Eylül 1970), bu sorunun çözümünün de ancak böylesi bir yaklaşımla mümkün olduğunu dile getirir. Bu yazı da benzer şekilde, Kıbrıs meselesini bizzat Kıbrıslı Türk toplumunun sorunları temelinde değil, içerideki milli seferberliğin bir vesilesi olabildiği ölçüde dikkate alan bir yaklaşımın bir örneği olarak görülür.

4.3. Kıbrıs'ın Stratejik Önemi ve Tehlikeler

Yaklaşık bir buçuk yıl sonra yine kapaktan Kıbrıs meselesini gündeme taşıyan dergi (YMM, 29 Şubat-6 Mart 1972), Türk Dışışleri'ne uyarısını yineler ve dönemin dış politika gelişmelerini tehlikeli olarak nitelendirir. İç sayfadaki haber-yorum yazısında da (YMM, 29 Şubat-6 Mart 1972), ilk olarak Kıbrıs'ın dünyanın en önemli stratejik noktası olduğu vurgulanır. Bu bölgenin hali hazırda Müslüman bir millet olan Türklerin elinde olmasının da buradaki sıcak ve soğuk savaşın ateşini daha da körüklediği iddia edilir. Sağ muhafazakâr yaklaşımın jeopolitik izah çerçevesine uygun olarak, Kıbrıs'ın coğrafi konumu, büyüklüğü, Anadolu'ya yakınlığı ve Türkiye'nin güney sahillerini güvence altına alacak bir üs oluşu bir kez daha övülür. Tam da bu nitelikleri nedeniyle Kıbrıs'a hakimiyetin Türkiye'nin jeopolitik güvenliği açısından çok önemli olduğu vurgulanır. Aksi takdirde, Rum ablukası ve komünist çemberiyle çevrili bir ülkenin eli kolu bağlanacağı gibi, ciddi bir yıkım tehlikesiyle de baş başa kalacağı öne sürülür (YMM, 29 Şubat-6 Mart 1972).

Kıbrıs'ın sadece Türkiye için değil, önde gelen tüm uluslararası güçlerin Ortadoğu'daki hesapları açısından da ciddi önem taşıdığı iddia edilen haber-yorumda, yine de esas tehlikenin Yunanistan'ın durmadan silahlandığı Makarios ve fiilen desteklediği Grivas üzerinden çevirdiği dolaplar vasıtasıyla ortaya çıkacağının bir kez daha altı çizilir. Bu meselenin iyi anlaşılmasının ancak tarihsel sürecin detaylı incelenmesiyle mümkün olacağı iddiasıyla Yunan bağımsızlık mücadelesinin uluslararası bir komplo olduğu bir kez daha savunulur. Mora, Girit ve Trakya'dan sonra aynı senaryonun Kıbrıs'ta da oynanmaya çalışıldığı belirtilir (YMM, 29 Şubat-6 Mart 1972). Burada komünist Rusya'nın da Makarios'a destek vererek sıcak denizlere inme odaklı kadim politikasını gerçekleştirmek için bu denklemin önemli bir aktörü olarak meseleye dahil olduğu iddia edilir. Grivas'ın da Makarios'a karşı Yunanistan, ABD ve İsrail'in desteğiyle adada Enosis yanlısı bir hükümet kurmanın yollarını aradığı ifade edilir.

Grivas ya da Makarios'tan hangisi galip gelirse gelsin, her iki durumda da Türklerin aleyhine gelişmeler yaşanacağını dile getirildiği haber-yorumda, Kıbrıslı Rumların her iki kanadının da şu veya bu düzeyde Enosis yanlısı olduğu ve uluslararası siyasetçilerin de benzer bir çizgide davranarak adadaki olası bir Türk müdahalesinin önüne geçmeyi amaçladığı öne sürülür (YMM, 29 Şubat-6 Mart 1972). Tüm bu tehlikeli gelişmelere rağmen, Türkiye Dışışleri'nin gelişmelerin ciddiyetinin ve tehlikesinin yeterince farkında olmadığı belirtilen haberde, sadece kınama ve söylem düzeyinde karşı koymanın sonuç vermeyeceği, bu durumun Kıbrıslı Rumların silahlanmalarına onay verilmesi anlamına geleceği ve zaten

ciddi acılar çeken Kıbrıslı Türklerin ancak milli bir dış politika ekseninde bu acılardan kurtarılabileceği ifade edilir.

4.4. Batı Trakya ve Kıbrıs'ın Ortak Kaderi

Yeniden Milli Mücadele dergisi, bu kez Batı Trakya meselesini de işin içine katarak, Kıbrıs ve Batı Trakya arasında milli çıkarların korunması aşamasındaki ataletten kaynaklanan ciddi ortaklıklar olduğu savıyla konuyu yeniden "Batı Trakya ve Kıbrıs'ta Yunan Vahşeti: Milli Dış Politika İstiyoruz!" manşetiyle kapaktan ele alır (YMM, 10-17 Ekim 1972). "Kıbrıs ve Batı Trakya Meselesi" başlıklı başyazıda ise, Türk hükümetinin tavrının, yaşanan üzücü olaylar karşısında geçici tepkilerden öteye gidemediği ve söz konusu tepkilerin de organize bir bilincin ürünü değil, kişisel gayretlerin sonucu ortaya çıktığı belirtilerek milli bir dış politika talebi bir kez daha yinelenir (YMM, 10-17 Ekim 1972). Kıbrıs meselesinin, Türkiye hükümetlerinin aksi yöndeki çabalarına rağmen önemli bir dış politika meselesi olarak kendini dayattığı savunulan yazıda, Batı Trakya meselesinin de benzer bir sürecin ürünü olması nedeniyle, istenmese de bir şekilde kendini kabul ettireceği öne sürülür.

Bu iki meselenin temelinde, dünya çapındaki mazlum Müslümanların milli bağımsızlık ve kişisel hürriyet davasının bir ürünü olarak, onların bütünsel bir şekilde ele alınması gerektiğini salık veren başyazı (YMM, 10-17 Ekim 1972), biraz daha ileri giderek bu davanın sadece Türk milletinin bağımsızlık ülküsünü değil, esir milletlerin emperyalizmin her çeşidine karşı anti-emperyalist mücadelesinin önemli bir parçasını da temsil ettiği fikrini ortaya atar. Meseleyi genel bir anti-emperyalist mücadelenin parçası olarak okuma davetiyle oldukça ayrıksı bir noktada duran Yeniden Milli Mücadele'nin bu tavrını, dönemin siyasal, toplumsal, günlük dilinde belirleyici olan sol popülist dili kendi dillerine çevirme çabasının ürünü olan bir tür araçsal kullanım olarak değerlendirmek mümkündür. Başyazı bu tavrında öyle ısrarcıdır ki, bu meselelerin genel bir anti-emperyalist açıdan ele alınmaması durumunda çağın sosyal ve siyasal ideallerine uygun biçimde çözülmeyeceği iddiasını bir kez daha yineler (YMM, 10-17 Ekim 1972).

Tüm bu uyarılara rağmen, her zaman olduğu gibi özüne dönerek, Kıbrıs meselesinin bunların ötesinde kimi uluslararası özellikler de barındırdığı iddiasını tekrar gündeme getirir. Doğu Akdeniz, Orta Doğu ve diğer tüm önemli uluslararası meselelerde kilit bir noktada duran Kıbrıs meselesi yeniden eşsizleştirilir. İngiltere'nin Güney Asya'daki sömürgelerine ulaşımında kilit rol oynaması, en kaliteli fosil yakıtın kaynağı olan Ortadoğu'yu doğrudan kontrol imkânı veren stratejik coğrafi konumu, İsrail'e askeri ve ekonomik yardım için en önemli ikmal noktası olması gibi kritik nitelikleri bakımından Kıbrıs'ın İngiltere ve ABD'nin dış politikası açısından da vazgeçilmez olduğu vurgulanır. Yunanistan'ın da tüm bu çekişmelerden kaynaklanan çelişkilerden faydalanarak Enosis emelini gerçekleştirmek için adım adım ilerlediğini belirten başyazı, Türkiye'de meseleye milli ve gerçekçi bir açıdan yaklaşacak, milli ideallere sadık kadrolar işbaşına gelmedikçe çözümün olmayacağını dile getirir. Mücahitlerin sözleriyle Kıbrıslı Türkleri "palıkaryanın kurşununun değil, asıl anavatanın kayıtsızlığının yaraladığını" diye başlayan yazı "Uyan, ey millet evladı!" nidasıyla sona erer (YMM, 10-17 Ekim 1972). Bu yazı da her ne kadar Kıbrıs'ı anti-emperyalist mücadelenin bir parçası kılma çağrısı yapsa da sonuçları itibarıyla yine milliyetçi mukaddesatçı dilin tekrar gün yüzüne çıktığı bir yaklaşımın ürünü olmaktan öteye gidemez.

4.5. 1974 Kıbrıs Müdahalesi ve Sonrası

Yaklaşık iki yıl sonra bu kez 1974'teki Kıbrıs Müdahalesi'nin verdiği coşkuyla dergi, yine kapakta "Mehmetçik Kıbrıs'ta: Gazamız

Mübarek Olsun" manşetiyle çıkar (YMM, 23-30 Temmuz 1974). İç sayfadaki başyazının da çıkarmadan önce yazılmış olsa bile, çıkarmayı gerekli kılan koşulları isabetle tespit ettiği, bundan sonra yapılacaklara dair nitelikli bir yol haritası içerdiği iddiasıyla aynı biçimde yayımlandığı belirtilir ve Kahraman Türk Ordusu'nun müdahale ettiği günleri gösterdiği için Tanrı'ya şükredildiği ifadesiyle devam eder (YMM, 23-30 Temmuz 1974). Sonrasında müdahale öncesi yazılan bölüme geçildiğinde, ilk olarak Türk milletinin elli yıldır verdiği mücadelenin Yunan bayrakları dalgalanan bir Kıbrıs görmemek üzere olduğu vurgulanır. Bugün, tıpkı Millî Mücadele dönemindeki İzmir'de olduğu gibi Limasol, Larnaka ve Girne'de dalgalanan Yunan bayraklarından duyulan derin üzüntüden bahsedilir. Millî Mücadele döneminde ordu ve fiilen bir devletin olmadığını fakat memleketin kınamalar, bildiriler ya da uluslararası kuruluşlar nezdinde girişimlerle kurtulmayacağını bilincinde, kanının son damlasına kadar vatani için savaşmaya azmetmiş bir millet olduğunu belirten başyazı (YMM, 23-30 Temmuz 1974), bugünkü Ecevit iktidarı o zaman olsaydı vatanın da tıpkı Kıbrıs gibi elden gitme tehlikesiyle baş başa kalacağı iddiasını ortaya atar.

Bu türden siyasal ve askeri nitelikli anlaşmazlıkların hiçbirinin barış konuşmaları ya da hayalperest müzakerelerle çözülmediğini, çatışmanın çatışmayla, silahın silahla ezildiğinin bilincinde olunması gerektiğinin dile getirildiği başyazıda, mevcut hükümetin yetersiz uygulamaları karşısında siyaseten karar alıcı durumda olmasalar bile utanç duymaktan kendilerini alamazlar (YMM, 23-30 Temmuz 1974). Yine de Ecevit hükümetine Kıbrıs meselesinin mevcut kangren halinin anlaşılması ve çözümü için on bir maddelik bir yol haritası önerisinde bulunulur. İlk olarak Kıbrıs'taki süreci anlatan kendi yazılarını okuması tavsiye edilir. Sonrasında da mevcut Yunan müdahalesinin esasen CIA destekli bir ABD operasyonu olduğunun apaçık olduğu, ABD'nin şimdiye kadar Fransa'daki 1968 hareketi gibi kimi girişimlerle kendi aleyhine ortaya çıkan gelişmeleri durdurmak için CIA'yi etkili bir araç olarak kullandığının altı çizilir. Yunanistan'da ABD'nin Avrupa'da artan nüfuzunun yeni aktörü olarak ciddi Amerikan desteği aldığı ve Türkiye'deki Amerikan nüfuzunun aktörleri olarak görülen Süleyman Demirel, Nihat Erim gibi isimlerin yerine Avrupa-İngiltere desteğini önemseyen solcu görünümüne bir ekibin iktidara gelmesinin ABD'yi Türkiye'ye karşı daha da uyanık hale getirdiği belirtilir (YMM, 23-30 Temmuz 1974).

Yol haritasının üçüncü maddesinde Makarios-Grivas karşıtlığı, İngiltere ve ABD'nin Kıbrıs üzerindeki nüfuz mücadelesinin görünen yüzü olarak değerlendirilir. CIA destekli Grivas'a karşı kendi nüfuzunu koruma amacındaki İngiltere'nin MI6 desteğiyle Makarios'u sürdüğü ve sonrasında İngiltere'nin bu mücadeleyi Türklere yönelik bir teröre yönlendirerek Türkiye'yi de kendi nüfuzuna destek olacak bir aktör olarak sürece dahil ettiği öne sürülür (YMM, 23-30 Temmuz 1974). Böylelikle İngiltere, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasına vesile olur, hem buradaki nüfuzunu garanti altına almayı başardığı gibi, dolaylı olarak dönemin Demokrat Parti hükümetinin de gayretleriyle Türkiye'nin garantörlük haklarını da güvence altına almasını da sağlar. Dördüncü maddede ise Kıbrıs civarında zengin petrol yatakları olduğu iddiası ortaya atılarak, ABD'nin hem Ortadoğu'daki çıkarları hem de İsrail'e karşı yükümlülükleri nedeniyle Kıbrıs ilgisinden vazgeçmediği belirtilir. O dönemde Avrupa ve Türkiye'de esen sol rüzgarlar nedeniyle artan Amerikan karşıtlığı nedeniyle ABD'nin kendi çıkarlarını gerçekleştirmek ve adada birkaç askeri üs edinmek amacıyla Yunanistan'ı kendine ortak seçtiği savunulur (YMM, 23-30 Temmuz 1974).

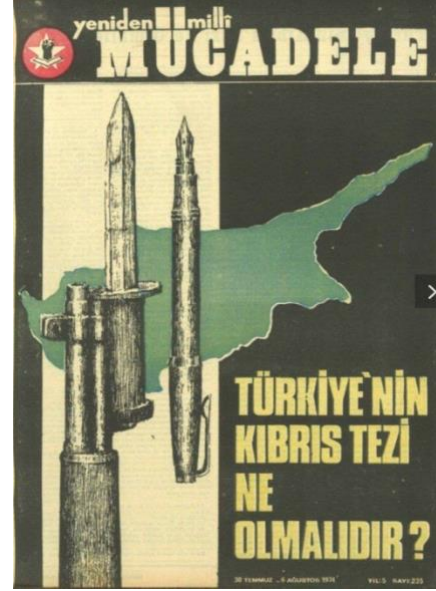
Beşinci maddede, "solculuk ham hayalleri ve kendinden menkul sosyal devrim hülyalarıyla palazlandırılan Amerikan karşıtlığının" mevcut durumda Kıbrıs meselesinin çözümü için ciddi sorunlar barındırdığı iddia edilir. Mevcut iktidarın yine öngörüsüz bir samimiyetsizlikle haşhaş meselesi üzerinden de Amerikan karşıtlığına su taşımasının sorunları daha da içinden çıkılmaz hale getirdiği dile getirilir (YMM, 23-30 Temmuz 1974). Haşhaş ekiminin kısıtlanmasına kimse karşı çıkmazken kendilerinin karşı çıktığını belirten Yeniden Millî Mücadele dergisi, şu anki yapılan şeyin ülkenin yüksek milli menfaatleri açısından akılsızca bir tepki olduğunun bilinmesi gerektiğini ve bu menfaatlerin birtakım solcu siyaset teknisyenlerinin romantizmine kurban edilemeyecek denli önemli olduğunu ifade eder. Mevcut iktidarın dönemin uluslararası güç dengesini anlamaktan aciz olduğu ve tıpkı II. Meşrutiyet zamanında II. Abdülhamid'e karşı İngiliz yandaşlığına bel bağlayan İttihat Terakki'nin yaptığına benzer bir hatayla davranmasının benzer bir felaketle sonuçlanacağı öne sürülür. Bu dönemde İngiltere ve Avrupa'ya yanaşmanın Türk milletine yazık etmek ve milletin kaderiyle kumar oynamak olduğu dile getirilir.

Yedinci maddede Ecevit hükümetinin İngiltere'yi Kıbrıs'a ortak müdahaleye çağıran tavrı, "ham hayalden ibaret bir şuursuzluk" olarak nitelendirilir. İngiltere'nin bugüne kadar "şeytanlık ve ciddi siyaset madrabazlığıyla" üzerinde güneş batmayan imparatorluk olarak bulunduğu her coğrafyada yerel işbirlikleriyle iş gördüğü ve oradaki dinamikleri tüketene kadar kendi lehine kullanmaktaki ustalığı, tarihten örneklerle ortaya konulur (YMM, 23-30 Temmuz 1974). Ecevit kastedilerek bu işin "Tagore çevirmenliği yaparak, bu düzen değişmelidir gibi hayaller şaheserleri kaleme alarak olmayacağını bilmesi gerektiği" ifade edilir ve İngiltere'yle ortak askeri müdahalenin mümkün olduğunu sanmanın "aklını peynir ekmekle yemekle eş değer olduğu" savunulur. Ecevit'in Kıbrıs'taki Yunan darbesinin hemen ertesinde İngiltere'ye gitmesinin "hazin ve utanç verici" olarak değerlendirildiği sekizinci maddede ise iktidarın Avrupa-İngiltere faktörünü okumaktan büsbütün aciz olduğu vurgulanır.

Silahı silahla, çatışmayı çatışmayla ezmekle meşgul olmayıp, dünya kamuoyunun desteği, sosyalist blokun takdiri gibi gereksiz işlerle uğraşılmasının vurgulandığı dokuzuncu maddeye göre, bu bekleyişin fiili Enosis'in ortadan kaldırılması açısından zerre kadar faydası yoktur (YMM, 23-30 Temmuz 1974). Bu noktada yapılması gereken tek şeyin Türkiye'nin doğrudan adayı işgali olduğunun savunulduğu onuncu maddede, bütün risklerine rağmen Türkiye'nin orada kendine uygun bir düzen kurulana kadar kalması gerektiği savunulur. Tüm acılara karşın Türkiye'ye sorunu kendi lehine sonsuza kadar çözmesi için altın bir fırsat niteliğindeki bu duruma müdahalede geç kalınması halinde, Türk milletinin ellerinin sorumluların yakasında olacağı dile getirilir. On birinci ve son maddede ise, ABD gibi uluslararası güçlerin engellediği bahanesiyle bu müdahaleden kaçınmanın sonuçlarının oldukça ağır olacağı, Kıbrıs meselesinin gür sesinin bir süre kısılacağı fakat mevcut siyasal konjonktürde bu suskunluğun uzun sürmeyeceği öne sürülür (YMM, 23-30 Temmuz 1974). Sonuç olarak bu uzun yol haritası, şimdiye kadarki yazılardaki milliyetçi muhafazakâr söylemin derli toplu bir tekrarı olsa da üstü kapalı Amerikancılık önerisi ve baskın anti-komünist eğilimleriyle de dikkat çekicidir.

4.6. Harekât Sonrası Kıbrıs Tezi: Üç Seçenek

Yeniden Millî Mücadele dergisi, yol haritasının sunulduğu ve Kıbrıs Harekâtı'nın hemen ertesindeki sayıda da meseleyi yeniden "Türkiye'nin Kıbrıs Tezi Ne Olmalıdır?" başlığıyla kapağına taşır (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974). Aynı başlıkla yayınlanan başyazıda ise, Türk milliyetçilerinin yıllardır savunduğu kutlu ülkünün Türk Ordusu tarafından layıkıyla yerine getirilmesinden duyulan mutluluk ifade edilir ve Türk milliyetçilerinin ateşli ülkü ve önerilerine, ortadaki başarıdan sonra karşı çıkmanın artık mümkün olmadığı savunulur (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974). Mevcut başarıyla beraber suskun milliyetçi muhafazakâr aydın zümresinin de görüşlerini açıkça ifade etme imkânı bulduğu ve böylelikle sahada kazanılan başarının masada kaybedilmesi ihtimalinin de kalmadığı ifade edilerek, Türk Ordusu'nun bu zaferi sayesinde milli ve manevi değerlerin de toplumda ön plana çıkması nedeniyle derginin de bundan sonra en temel meşgalesinin Kıbrıs olacağı dile getirilir.

Türkiye'nin Kıbrıs meselesinde tezi ne olmalıdır sorusu ekseninde konunun ayrıntılı bir tahliline girişilir ve Kıbrıs'ta menfaati bulunan güçler başlığı altında Türkiye, Yunanistan, Amerika, İngiltere, Rusya, İsrail ve Orta Doğu Arap Ülkeleri olmak üzere yedi ayrı menfaat odağı sayılır (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974). Türkiye'nin Kıbrıs'taki menfaatleri de Kıbrıs'ın, asırlardır süren terör, tehdit ve asimilasyona rağmen Türk toprağı olduğu gerçeğinin değişmemesi, jeopolitik ve jeostratejik konumu nedeniyle Türkiye için kontrolü çok önemli bir coğrafya oluşu, Kıbrıslı Türklerin Türkiye Türklüğünün ayrılmaz bir parçası olarak kendi haline terk edilmesinin mümkün olmayışı ve Kıbrıslı Türkleri koruma davasının dünya çapında bir Türklük davasının da önemli bir unsuru olması gibi nedenler üzerinden temellendirilir (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974).

Bu mücadelede Kıbrıs'ın statüsünün oldukça önem arz ettiğinin ve bu projenin siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel dönüşümü de kapsayan çok taraflı bir dönüşüm projesi olarak düşünülmesi gerektiğinin belirtildiği yazıda (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974), adadaki durumun dönemin ulusal bağımsızlık savaşları gibi olmadığı, tam tersine tarihsel olarak hak sahibi azınlık bir toplumun varoluş mücadelesi gibi düşünülerek uluslararası topluma da meselenin bu şekilde anlatılması gerektiği tavsiye edilir. Bu anlamda benzer mücadelelerde ortaya çıkan tarihsel deneyimlerin ürünü olan statü örnekleri verilir ve Kıbrıs'ta olası statü olarak Bağımsız Kıbrıs, Adada iki devlet ve Ada'nın Türkiye tarafından ilhakı başlıkları altında üç öneriden hangisinin makul olacağı tartışmaya açılır.

Yunanistan'ın eskiden beri izlediği temel politikanın, önce isyan çıkarıp, bulunduğu topraklardaki Türk çoğunluğu terörize ederek ve göçe zorlayarak orada çoğunluğu elde edip sonrasında bağımsızlık ilan etmek üzerine kurulu bir "Helen" yayılmacılığı olduğu vurgulanır. Kıbrıs'ta da temel amacın yine bağımsız devlet teziyle ortaya çıkıp, o devletin de zamanla Yunanistan'a bağlanmasının koşullarının oluşturulması olduğu iddia edilir (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974). İngiltere ve ABD'nin de menfaatinin farklı gerekçelerle de olsa bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti yönünde olacağı belirtilir. Bu iki ülkenin mevcut üslerini korumak ve etkin olmak istedikleri coğrafyalarda etkinliklerini sürdürmeleri bakımından bu seçeneğin dışında başka bir seçeneği göz önüne almayacağı savunulur (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974). Buradaki çıkar unsurlarından biri olarak Rusya'nın da temel tezinin anti-emperyalizm ve demokrasi iddiasıyla temellendirilmiş bir bağımsız Kıbrıs tezi olacağı dile getirilir ve böylelikle Rusya'nın da Kıbrıs'ın içindeki kuvvetli yerel komünist unsurların etkisiyle kendi nüfuzunu sağlama almasının koşullarını oluşturacağı iddiası ortaya atılır. İsrail'in Kıbrıs politikasının da hamiliğini üstlenen ABD'ye paralel olarak şekilleneceği vurgulanır ve Orta Doğu'daki Arap Devletlerinin de Müslümanlıktan çok kendi milli menfaatlerini ön plana alarak üslerden arınmış bağımsız bir Kıbrıs Devleti'ni savunacakları belirtilir (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974). Türkiye dışındaki farklı aktörlerin çıkarlarının farklı gerekçelerle de olsa bağımsız bir Kıbrıs Devleti ekseninde şekilleneceğinin bütün açıklığıyla ortaya konulduğu düşünülür ve buradan Türkiye için milli menfaatlere en uygun tezin hangisi olacağının incelenmesine geçilir.

Kıbrıs'ta bağımsız bir devlet için öncelikle kaynaşmış bir kitle olarak bir Kıbrıslı kimliğinden bahsedilmesi gerektiği, fakat Kıbrıs'ta böylesi bir kimlikten çok türlü hile ve desiseyle çoğunluk haline gelmiş bir Rum kitlesinin yanı sıra Türk halkının ayrılmaz bir parçası olan azınlık durumuna düşmüş bir Türk varlığının ötesinde ortak bir kimliğin varlığından söz edilemeyeceği vurgulanır (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974: 3). Bu nedenle Türkiye dışişlerinin sıklıkla "Kıbrıs Halkı" ifadesini kullanmasının ciddi bir iş bilmezlik ve garabet örneği olduğuna dikkat çekilir. Bu ifadenin, azınlık statüsünün kabulü ve bu statüden kaynaklı haklardan başka bir amaca hizmet etmeyeceği, bunun da sonuçları itibarıyla kâğıt üstünde kalan kimi garantiler nedeniyle Enosis'e giden yolun taşlarını döşeyeceği iddia edilir (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974). Benzer şekilde bağımsız devlet tezi de Kıbrıslı Türkleri azınlık statüsünden kurtarmayacağı gibi onları Rum çoğunluğun diktasına sokmak ve ileride Yunanistan'a bağlanmalarının zeminini oluşturur. Bu açıdan Yeniden Millî Mücadele dergisine göre, Kıbrıs'ın toprak bütünlüğü ve bağımsızlığı tezlerini gündemde tutmak, Türkiye'nin garantörlük hakları ile Kıbrıslı Türklerin varoluş koşulları açısından en son yapılması gereken şeydir ve 1960'lardan beri var olan bu statünün Türkiye'nin milli menfaatleri açısından ne denli ciddi sıkıntılara yol açtığı da bütün açıklığıyla görülür (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974).

Tüm bu değerlendirmeler ışığında Türkiye'nin milli menfaatleri bakımından Kıbrıs'taki tek seçeneğin adanın bütünüyle ilhak edilmesi ve orta vadeli hedef olarak Girit, On İki Adalar ve Batı Trakya için de aynı tarifenin uygulanması gerektiği belirtilir. Adadaki fiili durumun bu yöndeki bir girişim için fazlasıyla imkan tanıdığı vurgulanır ve bağımsızlık, Kıbrıs Devleti gibi tezlerin acilen terk edilmesi, Türk askerinin adada kalıcı olarak bulunarak anavatanla bağlantısının sürekli kılınması, Taksim'i gerçekleştirmenin ilk adımı olarak Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin derhal kurulması ve mevcut durumun uluslararası hukuk açısından da kabulü için gerekli kararlılığın gösterilmesi şeklinde dört başlık altında derginin Kıbrıs tezi özetlenir (YMM, 30 Temmuz-6 Ağustos 1974). Derginin Kıbrıs meselesindeki görüşlerinin en açık ve berrak dille özetlendiği yazı olması bakımından oldukça dikkat çekici olan bu

çalışma, bundan sonraki tarihsel gelişmelerin neredeyse benzer bir çizgide ilerlediği düşünüldüğünde Türk siyasal yaşamı açısından da etkili olmuş kurucu bir metin niteliği taşımasıyla ilgiye değerdir.

4.7. Cenevre Görüşmeleri ve Endişeler

Bir önceki sayıda bundan böyle temel meşgalesinin Kıbrıs meselesi olduğunu belirten dergi, bu ilgisini bu sayıda da devam ettirir ve yine kapaktan meseleye yer vererek “Cenevre Görüşmelerinde İlk Hedef: Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Olmalıdır” manşetiyle çıkar (YMM, 6-13 Ağustos 1974). Harekât sonrası imzalanan Cenevre Anlaşması madde madde ele alınarak Ada'da alınacak barış ve acil güvenlik tedbirleri, TSK'nin aşamalı çekilmesi için gerekli tedbir ve prosedürler, Kıbrıs'ın gelecekteki statüsü için kabul edilen hükümler şeklinde listelenir (YMM, 6-13 Ağustos 1974). Türk Ordusu'nun denetimindeki bölgelerde güvenliğin onlara bırakılması, denetimi dışındaki Türk bölgelerindeki Yunan işgalinin sonlandırılması olumlu gelişmeler olarak değerlendirilse de dergiye göre denetim dışındaki Türklerin güvenliğinin BM Barış Gücü'ne bırakılmasının bu başarıyı gölgelediği ifade edilir. Adanın bütünüyle Yunan güçlerinden arındırılıp sadece kuzeyde değil Türklerin olduğu her yerde denetimi ve güvenliği sağlamanın koşullarının oluşturulması gerektiğini savunan dergi, geçici de olsa fiili durumun hukuki bir statüye kavuşturulmasını olumlu bulsa bile Türk Ordusu'nun aşamalı çekilmesinin kabulünün de bir o kadar isabetsiz bir karar olduğu vurgulanır (YMM, 6-13 Ağustos 1974). Adadaki düşmanca faaliyetlere son verme taahhüdünün herhangi bir kayda bağlanmamış olması da olumsuz gelişmelerden biri olarak değerlendirilir ve Yunan-Rum yönetiminin savaş suçlusu sayılmasının sağlanamaması ve mevcut Türk sivil rehinelere savaş esiri sayılması da bir başka olumsuzluk şeklinde zikredilir (YMM, 6-13 Ağustos 1974).

Türk Ordusu'nun adadan kademeli olarak çekilmesini öngören maddenin de Kıbrıs'ta bağımsız bir Türk Devleti kurulmasının önünde engel teşkil ettiği gibi, Kıbrıslı Türkleri kesin bir garantiden mahrum bıraktığı da yazının bir başka iddiasıdır. Ayrıca Cenevre anlaşmasıyla ortaya çıkan yeni statünün bir yenilikten çok eski Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bir kopyası olduğu belirtilir, hatta garantörlük gibi konularda görece gerilemelerin bile olduğu öne sürülür. Kıbrıslı Türklerin varlık koşullarını korumadığı tarihsel deneyimlerle belgeli Kıbrıs Cumhuriyeti deneyiminin tekrar ısıtılarak çözüm gibi sunulması yazıya göre, Türk Dışişleri'nin bu deneyimden gerekli dersleri çıkarmadığına işaret eder (YMM, 6-13 Ağustos 1974). Anlaşmada övülen federal statünün de ciddi sakıncalar barındırdığı ifade edilirken, eninde sonunda azınlık niteliğindeki bir grubun federal devlet içerisindeki statüsünün çoğunluğun tahakkümünden öteye gidemeyeceği savunulur. Bu yazıda da Kıbrıs meselesi bir milli dava olarak ele alındığı gibi, mesele bağımsız bir Türk Devleti ve oradan da Taksim'e varacak bir yol haritası ekseninde değerlendirilir.

4.8. “Millî Tezden Taviz Verilemez: Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurulmalıdır”

Bir haftalık ara sonrası yine kapaktan Kıbrıs mesaisine devam eden Yeniden Millî Mücadele dergisi, “Millî Tezden Taviz Verilemez: Yeni Görüşmeler Başlamadan Önce, Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurulmalıdır” manşetiyle çıkar (YMM, 27 Ağustos-3 Eylül 1974). İkinci hareketle beraber adanın kuzeyinin tamamen kontrol altına alınmasının Türkiye'nin kararlı duruşunun anlaşılmasında hayli önem teşkil ettiği vurgulanır ve bağımsız Kıbrıs ve Kıbrıs'ın toprak bütünlüğü gibi söylemlerden Kıbrıs Türk Cumhuriyeti aşamasına doğru bir eğilimin ortaya çıkmaya başladığına dikkat çekilir (YMM, 27 Ağustos-3 Eylül 1974). Adanın Rumlar tarafından kontrol edilen bölgesindeki Türklerin korunmasına yönelik de derhal bir yol haritası belirlenmesi gerektiği ifade edilir, aksi takdirde oralardaki Türklerin yeniden ciddi bir katliama uğrama tehdidiyle baş başa kalabilecekleri uyarısı yapılır ve ayrıca adada bir Rum gerilla hareketine de kesinlikle izin verilmemesi gerektiği kaydedilir.

Dünya kamuoyunda elde edilen meşruiyetin yanı sıra Türkiye kamuoyu ve siyasetinde de millî Kıbrıs tezi istikametinde bir dönüşüm olduğu savunulur ve Kıbrıs politikasının uluslararası siyasetin fay hatlarında hassasiyetle yürütülmesi gereken bir süreç olduğu belirtilir. Mevcut Türkiye iktidarının bu hassas dengeyi oluşturma konusunda yeterince hazırlık sahibi olmadığından şikâyet edildiği gibi, hareketin adanın tümünü kontrol altına alma gayesi gütmemesi de ciddi bir vizyon eksikliğinin ürünü olarak değerlendirilir. Bu gayenin güdülmemesi düşmanın bütünüyle ortadan kaldırılmasını da engeller ve Rumların kimi yerlerde Türkleri imha etmesine olanak tanır. Halbuki ada bütünüyle kontrol altına alınsa hem pazarlık gücünün yükseleceği hem de adadaki Türklerin daha geniş bir sahada savunulması imkanının ortaya çıkacağı iddiası ortaya atılır (YMM, 27 Ağustos-3 Eylül 1974). Yazıya göre Türkiye hükümetinin temel gayesi, ikinci hareketla beraber edinilen geniş hareket sahası vesilesiyle ilk olarak kendi kontrol ettiği bölgeler dışındaki Türkleri de güvenceye almak, aksi durumda hiçbir barış görüşmesine katılmamak, Türklerin uğradığı mezalimi dünya çapında bir mesele haline getirmek ve barış görüşmelerinden önce, bir an evvel Kıbrıs Türk Devleti'ni kurmak şeklindeki millî yol haritasını hızlıca işler hale getirmek olmalıdır (YMM, 27 Ağustos-3 Eylül 1974).

4.9. "Baf, Limasol ve Larnaka'da Türk Varlığı Tehlikede"

Kıbrıs mesaisini meseleyi yine kapağına taşıyarak devam ettiren dergi, "Baf, Limasol ve Larnaka'da Türk Varlığı Tehlikede: İktidarı Göreve Çağırıyoruz" başlığıyla ve arka planında kara kırmızı bir fonla, üzerinde haç işareti bulunan Roma miğferi takmış kuru kafa temalı Azrail figürleriyle yayımlanır (YMM, 3-10 Eylül 1974). Başyazıda ise Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadından çekilme kararı, ABD'nin sırtını Yunanistan ve İsrail'e yaslayan Orta Doğu politikasının çöküşü olarak yorumlanır ve ABD'ye bu "garabetten" kurtulmadığı sürece nitelikli bir Orta Doğu politikası tesis edemeyeceği yönünde öğütler verilir (YMM, 3-10 Eylül 1974). Batı'nın Yunanistan'ı halen kadim Helen medeniyetinin mirasçısı saymasının da bir başka gariplik olduğuna dikkat çekilir. Şimdiki Rumların, eski Atina halkıyla dilsel ortaklık dışında herhangi bir ilişkisi olmayan, Latin asıllı Doğu Roma askerlerinin müdahalesiyle Helen kültürüne asimile edilmiş, Ege, Mora ve Teselya'da yaşayan, etnik anlamda karmakarışık bir grup olarak Roma'nın ortaya çıkardığı ırksal birliğin tortularından ibaret birtakım insanlar olarak tanımlanır (YMM, 3-10 Eylül 1974).

Dergiye göre harekât sonrası bir başka tehlike de mevcut durumda askeri bakımdan hayli zayıf düşen Rum tarafının Türk Ordusu'nun uluslararası toplumda işgalci olarak görülmesine hizmet edecek bir gerilla savaşı yürütme girişimidir. Bu girişim üzerine, gerilla savaşı nedir ve ne sebeple, kime karşı yapılır gibi sorular ekseninde uzun uzadıya bu konunun izahına girilir ve ileride ciddi sıkıntılara yol açacak bu girişim için hızla önlem alınması tavsiye edilir (YMM, 3-10 Eylül 1974). Önlem almadan tüm bunları "başarı şansı az ufak tefek sorunlar" gibi görmenin, sorunun daha kronik hale gelmesinin kapılarını ardına kadar açacağı vurgulanırken, mevcut askeri başarının sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal girişimle pekiştirilmeden yeterli görülmesinin de fahiş bir hata olacağı dile getirilir. Yeni girilen bu istikamette henüz yolun başında olunduğunun farkında olarak Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni bir an önce kurup duyurarak proaktif bir politika sergilemenin çok önemli olduğu ifade edilir (YMM, 3-10 Eylül 1974). Bu

yazı da şimdiye kadarki yazıların tekrarı niteliğinde olsa bile, ABD dış politikası ve Yunan milletinin etnik yapısına ilişkin spekülasyonlarıyla milliyetçi muhafazakâr birikime ilginç katkılar sunması bakımından dikkate değerdir.

4.10. Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin İlanı ve Coşku

13 Şubat 1975'te Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin tek taraflı ilan edilmesi, derginin Kıbrıs sorunundaki coşkusunu artırır ve mesele yine kapaktan "Kahraman Ordumuzun Kutlu Zafer Armağanı: Yaşasın Kıbrıs Türk Devleti" manşeti ve ay yıldız armalı bir asker miğferiyle sınırları ayrılmış kırmızı renkli bir Kıbrıs görseliyle birlikte verilir (YMM, 18-25 Şubat 1975). Kutlu mücadelenin Ada'da bağımsız bir Türk Devletine dönüşmesinin yarattığı muazzam coşkuyla başlayan başyazı da Türk iktidar ve yöneticilerinin hayallerinin ötesinde bir milli yüceliş hareketi olarak tanımladığı bu gelişmeyi, nadiren ortaya çıkacak bir tarihi gelişme şeklinde selamlar (YMM, 18-25 Şubat 1975). Eldeki askeri olanakların maddi değerlendirilmesiyle açıklanamayacak çapta ilahi bir kudretin eseri olarak düşünülmesi gereken bu kutlu zafer, sosyal bilimlerin alanında da irade ve ilahi takdirin ayrıksı bir örneği şeklinde yüceltilir. Kıbrıs Türk Devletinin ilanının kendi milliyetçi yaklaşımlarının ne denli ilmi, realist ve rasyonel olduğunun çok açık bir teyidi gibi okunduğu başyazı, Türk milliyetçiliğinin ülkenin kronik sorunlarının çözümü için tek gerçek alternatif olduğunun da böylelikle ortaya çıktığını iddia eder.

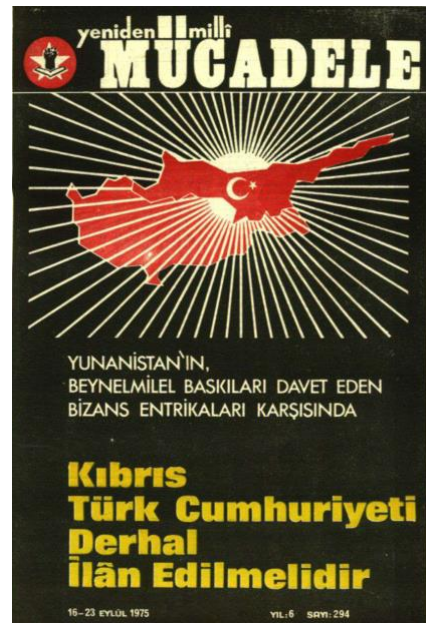

Dergiye göre harekât sonrası altın tepsiyle gelen fırsatı tepme konusunda birbiriyle yarışan dönemin Türkiye siyasetçileri, tüm hatalarına rağmen bağımsız Türk cumhuriyetine uzanan kaçınılmaz tarihsel akışın önünde duramazlar. Harekâtı bütün adayı kapsayacak şekilde genişletip adada kalıcı bir demokrasi tesis edilene kadar kalacağını beyan edebilecek, serbest seçimlerin yapılması, demokrasinin kurulması gibi insani hedefler temelli iddiasıyla adadaki varoluş koşullarını da meşrulaştırma yoluna gidebilecek ve adanın statüsüne dair hiçbir imada bulunmadan Türkleri kuzeyde toplayabilecekken, Ecevit hükümeti bunların hiçbirini yapmaz ve elindeki psikolojik üstünlüğü de kaptırır (YMM, 18-25 Şubat 1975). Bu kritik dönemde ülkeyi hükümsüz bırakacak denli basiretsiz bir yönetim sergileyen Ecevit'in, buradan edineceği ciddi prestiji de kaybettiğinin vurgulandığı başyazı, kurulan devletteki "federe" ifadesinden de bir an önce vazgeçilmesi gerektiğini ve bu devletin bağımsız bir Kıbrıs Türk Devleti olarak kurumsallaştırılmasının çok önemli olduğunu savunur. Milliyetçi ve muhafazakâr anlayışın sorunların çözümü için en yetkili adres olarak tanımlanması ve Ecevit'in de bir günah keçisi olarak yeniden kurgulanması açısından bu yazı da ilginç niteliklere sahiptir.

4.11. "Kıbrıs Cumhuriyeti Derhal İlan Edilmelidir"

Tek taraflı devlet ilanını coşkuyla karşılayan, fakat ilan edilen devletteki "federe" ifadesinin yersiz bir ısrarın ürünü olarak Türkiye'nin milli çıkarlarına aykırı olduğu uyarısı yapan dergi, bu sayıda da yine kapaktan bu uyarısını tekrarlar ve "Yunanistan'ın Beynelmîlel Baskıları Davet Eden Bizans Entrikaları Karşısında Kıbrıs Cumhuriyeti Derhal İlan Edilmelidir" manşetiyle çıkar (YMM, 16-23 Eylül 1975).

Türkiye'nin Kıbrıs harekâtı sonrasındaki üç ay boyunca uluslararası camia nezdinde herhangi bir ciddi eleştiriye maruz kalmadığı, fakat üzerinden on dört ay geçmişken rüzgârın

bütünüyle aleyhine döndüğünün savunulduğu başyazıda ise, tüm bunların sorumlusu olarak dönemin siyasi aktörleri hedef gösterilir (YMM, 16-23 Eylül 1975). Harekat sonrası kaleme alınan tüm yazılarda olduğu gibi bu yazıda da ciddi bir fırsatın kaçırılması, Kıbrıs'taki Rum-Yunan zulmünün dünya kamuoyuna yeterince anlatılamadığı, yeni kurulan devlette bile kullanılan ve eski statünün kabul edildiği yanılsaması yaratan “federe” ifadesinin kullanılmaya devam edilmesinin sakıncaları ve Kıbrıslı Türklere türlü eziyetler eden ve savaş suçlusu konumunda olması gereken Rum yönetimiyle barışı müzakere etmenin zararları eleştiri konusu yapılır ve Türkiye'nin temel tezinin Bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olması gerektiği bir kez daha vurgulanır (YMM, 16-23 Eylül 1975).

4.12. Uluslararası Baskılar ve Taviz Tartışmaları

Son kapağın üzerinden bir buçuk yıllık bir süre geçtikten sonra, uluslararası siyasi aktörlerin Kıbrıs meselesiyle daha yakından ilgilenmeye başladığı dönemde sorunu tekrar kapağına taşıyan Yeniden Milli Mücadele, “Türkiye Kıbrıs Türk Devleti hedefinden taviz veremez” manşetiyle yayımlanır (YMM, 8-15 Şubat 1977). ABD'den İngiltere'ye, Rusya'dan Avrupa ülkelerine varıncaya kadar birçok uluslararası gücün sorunun çözümü için birbiri ardı sıra açıklamalar yapıp çözüm önerisi sunduğunun belirtildiği başyazıda, bu çabaların esasen Türkiye'nin şimdiye kadar kazanımlarını korumayı başardığı askeri zaferinin, masada ortadan kaldırılmasına yönelik girişimler olarak değerlendirilmesi gerektiği dile getirilir (YMM, 8-15 Şubat 1977). Askeri, siyasal, stratejik ve coğrafi nitelikleri bakımından Kıbrıs'ın tüm bu aktörlerin dış politika çıkarları için fazlasıyla kritik bir yer teşkil ettiğinin aşikâr olduğu ifade edilir ve bunun için de en uygun çözümün Batı güdümüne daha yatkın Yunan-Rum toplumunun denetiminde bağımsız federe bir Kıbrıs Cumhuriyeti olduğu iddiası ortaya atılır. Tüm bu girişimlerin ardındaki temel motivasyonun Türklerin bütünüyle bağımsız bir Kıbrıs Türk Devleti kurmasının önüne geçmek olduğu vurgulanırken Türkiye'nin ve Kıbrıslı Türklerin bu gayeden asla vazgeçmemesi gerektiği belirtilir. Bu yazı da yine benzer tezlerin belli aralıklarla zikredildiği bir hatırlatıcı işlevi görmesinin yanı sıra, tezinin haklılığına fazlasıyla inanan bir siyasal akımın tezlerini sürekli gündemde tutmaya çalışmasının işareti olarak okunabilir.

4.13. Denктаş-Makarios Görüşmelerine Endişeli Bakış

Denктаş'la Makarios arasındaki Viyana görüşmelerinde varılan mutabakat metninde, Kıbrıs'taki statükonun aleyhine olduğu düşünülen kimi maddeler nedeniyle adayı yeniden kapağına taşıyan Yeniden Milli Mücadele Dergisi, siyah fon üzerinde bütünüyle yeşil bir Kıbrıs haritası ve ikisi bu harita üstünde olmak üzere bu fona rasgele dağılmış iskambil kağıtlarından oluşan kapak mizansenini ve “Kıbrıs'ta Tezgahlanan Düşman Oyunlarına Dikkat!” manşetiyle yayımlanır (YMM, 22 Şubat-1 Mart 1977). Başyazıda ise Viyana görüşmelerinde üzerinde mutabık kalınan maddelerden serbest dolaşım ve yerleşme maddesinin Rumların adayı yeniden Rumlaştırmasına kapı aralayabileceği için oldukça tehlikeli olduğu vurgulanır (YMM, 22 Şubat-1 Mart 1977). Denктаş'ın aksi yöndeki beyanlarına karşın, Türk tarafının iki bölgeyi iki toplumlu yapıdan taviz verdiği endişesinin taşındığı ifade edilir ve Kıbrıslı Türklerin varoluşsal koşullarını sağlamaları için çok önemli olan mevcut statükonun zaten tavizi gerektirmeyecek çapta asgari bir nokta

olduğu iddia edilir. Yeni tesis edilecek devlette iki başkanlı çözümün önerilmesini olumlu bulan dergi, tüm bunlara rağmen hali hazırdaki durumdan en küçük taviz vermeden politik mücadelenin sürdürülmesi gerektiğini savunur (YMM, 22 Şubat-1 Mart 1977).

4.14. Ecevit Hükümeti ve Değişen Dinamikler

Türkiye'de hükümet değişikliğinin ardından Ecevit hükümetinin yeniden göreve gelmesiyle Kıbrıs müzakerelerinde yeni hükümetin şimdiye kadarki dış politika yaklaşımından daha farklı bir anlayış ortaya koyacağı yönündeki uluslararası toplum nezdindeki beklenti ve açıklamalar, derginin şimdiye kadar korunmasından memnun olduğu statükoyu sıkıntıya sokacağı endişesiyle karşılanır. Bu nedenle neredeyse bir yıl sonra Kıbrıs meselesi tekrar kapağa çekilir ve "Türk milletinin Gözü İktidarda: Kıbrıs'ta Tek Taraflı Taviz Verilemez" manşetiyle bu endişe duyurulur (YMM, 24-31 Ocak 1978). Çeşitli baskılarla da olsa Kıbrıs meselesinin sonuçta Rumlara yarayacak tipte bir federal devlet yaklaşımıyla çözülmesi yönündeki çabaların kesinlikle kabul edilebilir olmadığını vurgulayan haber-yorum yazısında ise hükümetin de dik durarak bu yönde baskılara boyun eğmemesini tavsiye eder (YMM, 24-31 Ocak 1978).

Görevdeki Ecevit hükümetinin ülkedeki ekonomik zorluklar nedeniyle muhtaç duruma düştüğü Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET), Amerika ve uluslararası kredi kuruluşlarının baskısıyla Kıbrıs'taki statükonun değişmesine yönelik ortaya koyduğu girişimlerin sorunun tekrar nüksetmesine yol açacağı endişesini yüksek perdeden dillendiren dergi, yaklaşık altı ay sonra yeniden bir Kıbrıs manşetiyle çıkar (YMM, 1-8 Ağustos 1978). İç sayfadaki eleştiri yazısında ise hükümetin verdiği tavizleri, Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin (KTFD) sırtına yıkmaya çalışan kurnazlığına da dikkat çekilir ve kendi maruz kaldığı baskıyı KTFD'ye yansıtan hükümetin, oranın da sağlıklı ve millî kararlar almasının önüne geçtiği savunulur. Harekât sonrası iskana kapatılan Maraş bölgesinin tekrar iskana açılarak Rumların bölgeye dönüşünün önünü açmaya dönük teklifi, Rumların kuzeydeki yerleşim yerlerinin tamamına geri dönüşünün kapısını aralayacak, hayli tehlikeli bir gelişme olarak yorumlanır. Hatta dönemin Kıbrıs Rum Yönetimi başkanı Kiprianu'nun el yükselterek konuyu sadece Ecevit'le müzakere edeceğini bildirmesi ve Denктаş'ın Kıbrıslı Türkleri temsil yetkisini haiz olmadığını iddia etmesi de bir başka tehlikeli girişim olarak anılır (YMM, 1-8 Ağustos 1978).

Sonraki yazılarda da konu yine doğrudan kapağa taşınarak Yunanistan ve Rum tarafının meseleyi kendi lehlerine çözmek adına uluslararası bir mesele haline büründürmekte ve Türk ordusunu fiilen işgalci olarak göstermekte başarılı olduğu (YMM, 31 Ekim-7 Kasım 1978), Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin varlığına ilişkin hukuki bir garanti alınmadan mutabakat metinlerine imza atıldığı (YMM, 29 Mayıs-5 Haziran 1979), uluslararası toplum nezdinde sürekli tavizler verilerek sahada alınmış askeri başarının karşılığının bir türlü alınamadığı (YMM, 24-31 Temmuz 1979), dönemin CHP hükümetinin ve kimi siyasetçilerin engelleri karşın tek çözümün Kıbrıs Türkünün bağımsız bir devlete sahip olması gerektiği (YMM, 21-28 Ağustos 1979: 4) gibi meseleler defalarca vurgulanır.

4.15. "Kıbrıs Türkü Türkiye'den Karar Bekliyor?"

Dergide Kıbrıs meselesine ilişkin dikkate değer son yazı, BM'nin Türkiye aleyhine aldığı bir kararın verdiği üzüntü ve kızgınlığın ürünü olarak kaleme alınmış izlenimi veren ve "Kıbrıs Türkü Türkiye'den Karar Bekliyor?" manşetiyle yine kapaktan da (YMM, 27 Kasım-4 Aralık 1979) duyurulan başyazıdır. Kıbrıs'ta adım adım gerileyen bir pozisyonunun harekât sonrası Türkiye hükümetlerinin basiretsiz politikalarından ileri geldiği savunulan başyazıda, neyse ki KTFD lideri Denктаş'ın tutarlı bir millî

yolda ısrar etmesiyle büsbütün kaybetme noktasında olunmadığına şükredilir ve tüm aksi yöndeki çabalara rağmen Denктаş'ın Türklerin adadaki milli varlıklarını güvenceye alma yönünde kararlı bir şekilde durduğu iddia edilir (YMM, 27 Kasım-4 Aralık 1979).

Kıbrıs halkının olmadığı ve adada iki milletin yaşadığı, Kıbrıs meselesinin çözümünde hiçbir toprak tavizinin söz konusu olamayacağı, Türkleri 1961-1974 dönemine geri götürecek her türlü çözümden uzak durulması gerektiği, Kıbrıs Türklerinin bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin tüm dünyaya tanıtılması gerekliliği ve Kıbrıs Türk Devletinin bağımsızlığının ilan edilmesinin aciliyeti şeklinde beş maddeden oluşan bir yol haritası tekrar en temel çözüm yolu olarak sunulur (YMM, 27 Kasım-4 Aralık 1979).

Sonuç

Yeniden Milli Mücadele dergisinin Kıbrıs sorununa yaklaşımı, metinde detaylı olarak ele alındığı üzere anavatanın jeopolitik güvenliği ve genel bir milliyetçi muhafazakâr uyanış perspektifinden beslenir. Dergi, Kıbrıs meselesini sadece adadaki Türk varlığının mücadelesi olarak değil, Türkiye'nin ulusal çıkarları ve ideolojik duruşu için bir mücadele cephesi olarak görür. Derginin söylemlerinde zaman zaman hamaset ve komploculuk gibi sağ muhafazakâr dilin genelinde görülen problemler olsa da genel olarak diplomatik teamüllere ve devlet politikasına yön verme iddiasına uygun bir ciddiyete rastlanır. Bu dengeli yaklaşımın arkasında, Yeniden Milli Mücadele hareketinin kuruluşundan itibaren devlet erkânına nüfuz etme ve devlet politikalarına etki etme hedefi taşıyan bir kadro hareketi olma ülküsünün önemli bir rolü olduğu açıktır. Hareket, entelektüel ve ideolojik bir kuluçka merkezi olarak işlev görerek, Türk sağ elitinin önemli bir kesimine yön verir ve fikirlerinin devlet ve toplum yapılarına nüfuz etmesini sağlar.

Bu çerçevede, derginin Kıbrıs konusundaki ısrarlı yayınları, sadece bir dış politika meselesini ele almaktan öte, hareketin kendi ideolojik çerçevesini ve "millilik" anlayışını topluma ve devlete yayma çabasının bir yansımasıdır. "Üçüncü kutupluk" vizyonu ile hem kapitalist hem de komünist bloklara karşı alternatif bir duruş sergileyen YMMH, Kıbrıs meselesini bu vizyonunu somutlaştırmak için bir vaka olarak kullanır. Özellikle 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sonrası derginin coşkulu ve yol haritası niteliğindeki yayınları, hareketin siyasi ve ideolojik hedeflerine ulaşma yolundaki azmini ve kendine olan inancını açıkça ortaya koyar. Bu süreklilik ve kararlılık, derginin Türk siyasal yaşamında ve özellikle milliyetçi-muhafazakâr düşünce geleneğinde önemli bir referans noktası haline gelmesine katkı sağlar.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız

Yazar Katkısı: Taylan Seyirci: %100

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: Bu çalışma etik onay gerektiren herhangi bir insan veya hayvan araştırması içermemektedir. /

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma ile ilgili herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Peer Review: Independent double-blind

Author Contributions: Taylan Seyirci: 100 %

Funding and Acknowledgement: No support was received for the study.

Ethics Approval: This study does not contain any human or animal research that requires ethical approval.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest with any institution or person related to the study.

Önerilen Atıf: Seyirci, Taylan. (2025). Yeniden Milli Mücadele Hareketi ve Dergisi'nin Türk Dış Politikasına Bakışı: Kıbrıs Örneği. *Mediterranean Social Studies Journal*, 2(2). <https://doi.org/10.64412/MediTerra.2025.263>

Kaynakça

- Demir, E. E. (2011). *Türk Siyasal Hayatında Yeniden Milli Mücadele Hareketi* [Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Tez Merkezi.
- İşler, A. (2021). Yeniden Milli Mücadele Hareketi: Strateji ve Kuramsal Yaklaşımlar. *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi*, 5(1), 109-131.
- Örnek, C. (2015). *Türkiye'nin Soğuk Savaş Düşünce Hayatı: Antikomünizm ve Amerikan Etkisi*. Can Yayınları.
- Özkan, F. (2022). Soğuk Savaş Döneminde Türk Dış Politikasının Kimliği: İdeolojinin Sonu mu?. *Gazi Akademik Bakış*, 16(31), 235-256. <https://doi.org/10.19060/gav.1217287>
- Selçuk, E. K. (2018). *"Mücadeleciler" Mücadele Birliği (1964-1980)*. İletişim Yayıncılık.
- Yalçın, A. K. (2019). *Fikriyat ve Eylemlilik Arasında Yeniden Millî Mücadele Hareketi ve Türk Siyasal Hayatına Etkileri* [Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Tez Merkezi.
- Yalçın, A. K. (2021). Türk Siyasi Hayatında Yeniden Milli Mücadele Hareketi (1967-1980). *Journal of Universal History Studies*, 4(1), 79-97. <https://doi.org/10.38000/juhis.934590>
- Yeniden Milli Mücadele (1970.) Küstahlaşan Elenizm ve İflas Eden Teslimiyet Politikası (Başyazı). 1. Cilt, 6. Sayı. 3-10 Mart 1970.
- Yeniden Milli Mücadele (1970). Kıbrıs Faciasının Sorumlusu Gayri Milli Dış Politikadır! (Başyazı). 1. Cilt, 34. Sayı. 15- 22 Eylül 1970.
- Yeniden Milli Mücadele (1972). Kıbrıs'ta Tehlikeli Gelişmeler (Haber). 3. Cilt, 109. Sayı. 29 Şubat-6 Mart 1972.
- Yeniden Milli Mücadele (1972). Kıbrıs ve Batı Trakya Meselesi (Başyazı). 3. Cilt, 141. Sayı. 10-17 Ekim 1972.
- Yeniden Milli Mücadele (1974). Kıbrıs Çağrısı (Başyazı). 5. Cilt, 234. Sayı. 23-30 Temmuz 1974.
- Yeniden Milli Mücadele (1974). Türkiye'nin Kıbrıs Tezi Ne Olmalıdır? (Başyazı). 5. Cilt, 235. Sayı. 30 Temmuz-6 Ağustos 1974.
- Yeniden Milli Mücadele (1974). Cenevre Anlaşması'nı Doğru Değerlendirelim (Başyazı). 5. Cilt, 236. Sayı. 6-13 Ağustos 1974.
- Yeniden Milli Mücadele (1974). Kıbrıs Tezi Işığında Hükümetin Bugünkü Görevi (Başyazı). 5. Cilt, 239. Sayı. 27 Ağustos-3 Eylül 1974.
- Yeniden Milli Mücadele (1974). Kıbrıs'ta Yeni Problemler (Başyazı). 5. Cilt, 240. Sayı. 3-10 Eylül 1974.
- Yeniden Milli Mücadele (1975). Yaşasın Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (Başyazı). 6. Cilt, 264. Sayı. 18-25 Şubat 1975.
- Yeniden Milli Mücadele (1975). Neden Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (Başyazı). 6. Cilt, 294. Sayı. 16-23 Eylül 1975.
- Yeniden Milli Mücadele (1977). Kıbrıs Türk Devleti Hedefinden Taviz Verilemez (Yorum). 8. Cilt, 367. Sayı. 8-15 Şubat 1977.
- Yeniden Milli Mücadele (1977). Kıbrıs'ta Düşman Oyunlarına Dikkat (Yorum). 8. Cilt, 369. Sayı. 22 Şubat-1 Mart 1977.
- Yeniden Milli Mücadele (1978). Kıbrıs'ta Tek Taraflı Taviz Verilemez (Haber). 8. Cilt, 417. Sayı. 24-31 Ocak 1978.
- Yeniden Milli Mücadele (1978). Millet Kıbrıs'ta Verilen Tavizlerin Hesabını Soracaktır (Eleştiri). 9. Cilt, 444. Sayı. 1-8 Ağustos 1978.
- Yeniden Milli Mücadele (1978). Kıbrıs Davasında Uyuşukluğa ve Kararsızlığa Son Verilmelidir (Haber). 9. Cilt, 457. Sayı. 31 Ekim-7 Kasım 1978.
- Yeniden Milli Mücadele (1979). Yetkililer Ne Zaman Uyanacaksınız? (Yorum). 10. Cilt, 487. Sayı. 29 Mayıs-5 Haziran 1979.
- Yeniden Milli Mücadele (1979). Beş Yıl Önceki Askeri Zaferimizin Siyasi Sonuçları Hala Alınamadı (Yorum). 10. Cilt, 495. Sayı. 24-31 Temmuz 1979.
- Yeniden Milli Mücadele (1979). Kıbrıs Türkü Bağımsızlık İstiyor (Haber). 10. Cilt, 499. Sayı. 21-28 Ağustos 1979.

Yeniden Milli Mücadele (1979). Çözüm Yolu Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (Başyazı). 10. Cilt, 513. Sayı. 27 Kasım-4 Aralık 1979.